

Nr 272.

Av fröken **Andersson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till avlöningen åt distriktsbarnmorskor och distriktssköterskor m. m.

I proposition nr 196 angående bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor och distriktssköterskor m. m. har Kungl. Maj:t föreslagit, att såsom norm för statsbidrags utgående måtte gälla en minimilön för den förra gruppen i enlighet med lönegrad Ca 13 i den av 1946 års höstriksdag godkända dyrortsgraderade löneplanen för statens befattningshavare, detta i överensstämmelse med överenskommelse mellan landstingen och Svensk sjuksköterskeförening avseende kalenderåren 1947 och 1948. För distriktsbarnmorskornas del föreslås på liknande sätt en minimilön enligt lönegrad Ca 11, detta i samband med en omläggning av den nuvarande blandade lönesättningen till bruttolönesystem, varom förhandlingar mellan parternas organisationer förväntas. För heltidsanställda skjuksköterskor inom den förebyggande mödra- och barnavården föreslås likställighet med distriktssköterskor, d. v. s. minimilön enligt Ca 13.

Av de remissinstanser, som yttrat sig över 1944 års lönekommittés betänkande, vars förslag i huvudsak ligger till grund för propositionen, ha särskilt personalorganisationerna starkt framhävt vikten av och skälen till en högre löneplacering. Så förordar Svensk sjuksköterskeförening, att distriktssköterska placeras en lönegrad över översköterska å avdelning, som av föreningen föreslagits i lönegrad Ca 16. Svenska barnmorskeförbundet understryker, att för distriktsbarnmorskorna en inplacering i Ca 16 bör vara ett absolut minimum. Även från opartiska remissinstanser ha emellertid liknande synpunkter gjorts gällande. 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen anser sålunda, att distriktssköterskorna med hänsyn till deras längre utbildning och ofta större ansvar böra placeras två grader över avdelningssköterska, som kommittén ansett böra sättas i Ca 15. Vidare anser kommittén, att distriktsbarnmorskorna, sedan deras utbildningsförhållanden ordnats, böra jämföras med distriktssköterskor. På denna punkt anser kommittén emellertid, att ställningstagandet bör uppskjutas tills kommitténs betänkande framlagts.

Medicinalstyrelsen har ansett en placering av distriktssköterska i Ca 13 för låg och såsom provisorium förordat Ca 14. Styrelsen erinrar härvidlag om att den i sitt förslag till statsbidragskungörelse för distriktsvård 1935 principiellt velat utgå från ett jämförande av distriktssköterska med folkskollärarinna. Genom förslaget godkännande torde denna princip även ha vunnit statsmak-

ternas gillande. Med utgångspunkt härifrån borde distriktssköterska för närvarande inplaceras i Ca 21. Även om styrelsen i dagens läge icke ville påyrka ett återgående till den principiella ståndpunkt, som Kungl. Maj:t och riksdagen 1935 intogo, ville den dock med bestämdhet påyrka, att såsom statsbidragsnorm fastställdes löneförmåner i enlighet med Ca 14.

Med hänsyn till den utomordentliga betydelse distriktsvården har särskilt för landsbygdens och ödebygdernas folk torde riksdagen inte undgå att allvarligt ompröva, huruvida de föreslagna löneförmånerna för de i denna vårdform sysselsatta kunna anses trygga en lycklig rekrytering med hänsyn till de ansvarsfulla uppgifter, som här ifrågakomma. Förutom de krav, som självständiga åtgärder kunna ställa på teoretiskt och praktiskt kunnande, föreligga för dessa grupper mycket starka krav på eget omdöme, ansvarskänsla och rådhighet. Man måste härvid fråga sig, om icke vid lönesättningen en något markerad skillnad mellan distrikts- och anstaltsvårdens befattningshavare torde vara nödvändig för att locka i dessa hänseenden högt kvalificerade personer till den vad avser personlig bekvämlighet o. d. ofta underlägsna distriktsvården.

Härvidlag torde i förslaget distriktsbarnmorskorna i främsta hand vara missgynnade. Genom sin placering i Ca 11 komma de icke blott två lönegrader under distriktssköterska och de i den förebyggande mödra- och barnvården anställda sjuksköterskorna och barnmorskorna utan även en lönegrad under avdelningssköterskorna. En utvidgning av den redan nu i begränsad utsträckning förekommande dubbla utbildningsformen, d. v. s. en komplettering av vanlig sjuksköterske- och distriktssköterskeutbildning med barnmorskeutbildning, torde här vara en tänkbar linje då det gäller att organisatoriskt bättre utnyttja distriktsbarnmorskornas arbetskraft. Lämpliga medel att från statsmakternas sida stimulera till en sådan utbildning torde också böra övervägas. Anledning torde emellertid icke föreligga att i väntan på utbildningsfrågornas lösning allvarligt missgynna distriktsbarnmorskorna i lönehänseende. Att i samband med en allmän justering uppåt något minska lönespänningen mellan distriktsbarnmorskor och distriktssköterskor torde här vara en tänkbar utväg.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 196 måtte med beaktande av ovan anförda synpunkter vidtaga en sådan förbättring av distriktssköterskornas, distriktsbarnmorskornas och övriga där berörda gruppers löneställning, som med hänsyn till deras krävande tjänsteåligganden kan anses skäligen.

Stockholm den 22 april 1947.

Ebon Andersson.